

Innspill fra Rogaland høring prop. 151S (2015-2016) "Kampkraft og Bærekraft" – Langtidsplan for forsvarssektoren

Den 17. juni 2016 la Regjeringen frem den nye langtidsplanen for forsvarssektoren, prop. 151 S (2015-2016) «Kampkraft og bærekraft». Langtidsplanen er svært viktig for å sikre en bærekraftig utvikling av Forsvaret i årene som kommer. Et framtidig forsvar vil kreve endringer i både organisering og prioriteringer. Vi mener at den framlagte proposisjonen langt på vei svarer på de anbefalingene som ble gitt i Forsvarssjefens fagmilitære råd høsten 2015.

Dette innspillet er utarbeidet av Greater Stavanger, som er en næringsutviklingsorganisasjon for 15 kommuner og Rogaland fylkeskommune i Stavangerregionen. Innspillene er utarbeidet i spesielt tett samarbeid med Rogaland Fylkeskommune samt kommunene Stavanger, Sandnes og Sola som er vertskap for avdelinger og baser.

Norge må ha et relevant og troverdig forsvar, og derfor er det nødvendig å øke rammene i statsbudsjettet for drift og investeringer. Tiltakene som beskrevet vil kunne sikre at Forsvaret i årene framover blir mindre preget av kursendringer og vedtak som ikke kan følges opp med tilstrekkelige budsjettmidler.

Kommunene i Stavangerregionen støtter proposisjonen sitt forslag om å gi Forsvaret et løft som gjør at Norge bedre kan møte fremtidige sikkerhets- og forsvarsmessige utfordringer.

Sammendrag

Heimevernet

Forsvaret trenger å ha en tilstedeværelse i hele Norge, da utfordringene vi som samfunn og nasjon har, berører hele landet. Derfor er det viktig at Heimevernet ikke svekkes ytterligere i sørvest Norge.

Heimevernet sin tilstedeværelse og kapasiteter tjener en stadig viktigere rolle i et samfunn mer utsatt for hendelser både av sivil og militær karakter, som ikke kan dekkes av sentraliserte utrykningsstyrker eller planlegges for. Heimevernet er den mest kostnadseffektive organiseringen i samfunnet for å ivareta en slik rolle i totalforsvaret.

Luftforsvaret

Redningstjenesten og 330 skvadronen bør organiseres som egen operativ avdeling og Sola utvikles til å bli permanent treningsbase og senter for hele den norske luftredningstjenesten.

Vi kan ikke se at det er godtgjort i form av økonomiske kalkyler at COB basen skal flyttes fra Sola til Rygge. Vi vil også hevde at det i en beredskapssituasjon vil være større kapasitetsutfordringer på Rygge enn på Sola.

Totalforsvar/sivilt beredskap

Det er behov for en totalforsvarsmelding. Den framlagte proposisjonen sin tilnærming preges for ensidig av tradisjonell tilnærming til territoriell trussel tenkning, og er i for liten grad modernisert i forhold til det vi opplever som samfunnsikkerhetsutfordringer i dag. Fra kommunal og fylkeskommunal side ser vi et påtrengende behov for ytterligere samvirke mellom offentlige etater i totalforsvars-/beredskapssammenheng ved kriser og katastrofer. Vi vil med bakgrunn i behovet for å dimensjonere HV, Sivilforsvar og deres samhandling under kriser med kommunene som første linje, anmode Stortinget om å be regjeringen utrede hvordan vi skal kunne ha et samordnet og bærekraftig totalforsvarskonsept som er robust på tvers av kommandolinjer og budsjettansvar.

Sesjonsenter

Det er samfunnsøkonomisk feil å legge ned vernepliktsverket sine sesjonsenter enten det legges ned på Kjevik eller på Madla. Begge senterne ligger i noen av landets tettest befolkede regioner, og det er feil at elever i videregående skal få økt fravær på grunn av slike beslutninger.

Rekruttskolene

Det er positivt at rekruttskolene for Sjø- og Luftforsvaret viderefører sin virksomhet ved KNM Harald Haarfagre.

Forsvarets ansvarsområder

Forsvar av hele Norge er en av statens viktigste oppgaver. Forsvaret har også en viktig rolle i forbindelse med samfunnsikkerhet og nasjonal krisehåndtering. Totalforsvarskonseptet er fortsatt en bærebjelke i norsk forsvarspolitik. Vurderingen av en fremtidig utvikling av det nasjonale trusselbildet er beheftet med usikkerhet. Uforutsette hendelser kan få store konsekvenser, og antatte utviklingstrekk kan vise seg å ikke slå til. Norge har de siste årene vært utsatt for flere alvorlige hendelser, som terrorangrepet 22. juli 2011, brannene i Lærdal og Flatanger, svikt i telenettet, ekstremvær og flom. I 2015 kom Norge i en situasjon med ekstraordinære store ankomster av asylsøkere, noe som gjorde at regjeringen understreket at Norge var rammet av en krise. Hendelsene illustrerer bredden og utfordringene i arbeidet med samfunnsikkerhet og beredskap, og de understreker behovet for å styrke innsatsen på området.

På samme måte som det sivile samfunn må understøtte Forsvaret (Totalforsvarskonseptet) ved militære trusler, må Forsvaret være i stand til å understøtte det sivile samfunn ved alvorlige sivile kriser og katastrofer. Dersom en slik bistand skal fungere, må det utarbeides planer på ulike nivå og samvirkekonsepter må øves i alle ledd. I tillegg vil det være vesentlig med lokal kunnskap og tilstedeværelse. Vi erfarer også at det i juli 2016 ble lagt fram en tilsvarende rapport om framtidig

organisering av Sivilforsvaret (Konseptutredning Sivilforsvaret) som også er blitt sterkt redusert i omfang og antall mannskaper de siste årene.

Heimevernet over hele landet

Regjeringen foreslår i langtidsplanen å redusere Heimevernets områdestruktur. Vi stiller oss sterkt kritiske til å redusere omfanget av Heimevernet (HV) og ytterligere redusere HV styrkene i Sør-Norge. Vi ser også dette i sammenheng med nedbygging av basestrukturen i Sør-Norge, som medfører at store deler av Sør-Norge og kysten blir helt uten tilstedeværelse fra forsvaret sin side. Heimevernet skal i flg. proposisjonen redusere det totale antall mannskaper, men styrkes i nord. Resultatet blir, slik vi tolker det, at Sør-Norge og spesielt Sørvest-Norge blir spesielt hardt rammet av disse reduksjonene. Samtidig som Sivilforsvaret også har bygd ned sine kapasiteter, som gjør situasjonen ytterligere sårbar i forhold til Sørvest-Norge sin store befolkningskonsentrasjon. Området har samtidig hoveddelen av Norges energiekspert infrastruktur, som ytterligere forsterker bekymringen knyttet til reduksjon av strukturen. Proposisjonen henviser også den videre utvikling av Heimevernet til den kommende Landmaktutredningen. Vi er bekymret for at denne vil bli styrt på grunnlag av Hæren sine behov i en intern prosess, og ikke i stor nok grad ivareta de hensyn og den rolle som heimevernet har, og har hatt, i å være tilstede over hele landet.

Verneplikt og sesjon

Verneplikten er en viktig bærebjelke i det norske totalforsvaret. Derfor er det med stor bekymring vi observerer at Vernepliktsverket reduserer antall sesjonssteder. Dette vil blant annet påføre et stort antall elever i videregående skole økt fravær. Et fravær som også kan medføre overnatting på hotell i fremmed by for ungdommer som er under myndighetsalder. Vi tror ikke at dette medfører noen gevinst for Forsvaret verken økonomisk eller omdømmemessig. At Vernepliktsverket har lagt ned sesjonssteder på Madla (per 1. august), på tross av hva som står i proposisjonen om videreføring, er uakseptabelt. Vår oppfatning er at forsvaret må ha sesjonssteder som gjør det mulig for ungdommene å gjennomføre sesjon med kun en dags fravær fra videregående skole.

Basestrukturen i regionen

Vi støtter fult opp om forslagene om å videreføre aktiviteten ved KNM Harald Haarfagre, HV08 i Vatneleiren og 330 Skvadronen sin aktivitet på Sola. Til sammen utgjør disse tre basene et viktig element i vertslandstøtten for NATO Joint Warfare Center på Jåttå.

KNM Harald Haarfagre er nå veletablert med omliggende infrastruktur som rekruttskole for Sjø- og Luftforsvaret, samt at Sjøforsvaret sin befalsskole er lagt til Madla. Vi er kjent med at denne samdriften gir betydelige synergier sammenliknet med når rekruttskolene var separat. Det er en god løsning å skille utdanning og operativ aktivitet. Det er også en fordel at rekruttskolen ligger i urbane omgivelser som gjør overgangen fra et sivilt liv lettere for rekruttene,

Agder og Rogaland Heimevernsdistrikt er blant landets største i utstrekning og vil ved nedleggelsen av Kjevik være eneste militære tilstedeværelse mellom Sandnes og henholdsvis Kongsberg og Rygge østover. Det vil være feil å redusere denne styrken ytterligere i et område som står for store deler av landets energiproduksjon og eksport.

330 Skvadronen sin aktivitet på Sola øker i omfang de neste årene i forbindelse med innfasing av de nye AW 101 helikoptrene. På bakgrunn av redningstjenestens sin særegenhet, samt plasseringen av simulatoren for AW 101 på Sola, mener vi at Luftforsvaret bør vurdere å gjøre Redningstjenesten om til en egen enhet basert på Sola. Derfor bør det etter innfasingen i 2020-21 etableres et permanent treningssenter for redningstjenesten på Sola. Et argument som støttes ytterligere av at Sola nå har flere simulator og treningssenter for sivile og militære helikoptertyper. Nå sist ved at Norsk Luftambulans oppretter simulator/treningssenter på Sola for sine flygende mannskaper. I de 4 årene fram til neste langtidsplan kommer Sola til å være det absolutte tyngdepunkt i 330 Skvadronen sin aktivitet, og derfor mener vi den foreslåtte samordningen med Rygge om fellesfunksjoner ikke tjener redningstjenesten. Et annet viktig argument er nærheten til Hovedredningssentralen for Sør Norge.

Flytting av COB base fra Sola til Rygge.

Regjeringen foreslår i langtidsplanen å overføre forhåndslager og beredskapsfunksjoner for allierte tankfly (Co-located Operating Base, COB) til Rygge. Vi kan ikke se at dette er begrunnet utover at Luftforsvaret ønsker å konsentrere aktivitet på Rygge. COB infrastrukturen er betalt og driftet av NATO, og det er ikke kjent at det finnes utfordringer med den infrastrukturen som finnes på Sola.

Sola har vist seg å ha en god strategisk beliggenhet for oppgaven. Rullebanene på Sola er lange nok og har kapasitet til å ta den eventuelle trafikken COB basen medfører. Det er klargjort for parkeringsplass for 15 store tankfly, også av den nye amerikanske flytypen Boeing KC-67. Tilsvarende fly har operert fra Sola for det italienske flyvåpen, som viser at det ikke vil være problem å basere de nye amerikanske flyene på Sola. Utfordringen kan bli større dersom Rygge skal huse høyluftmilitær beredskap for hovedstadsregionen samtidig med som de også skal være base for alliert mottak på Østlandet. Å fjerne flere store underjordiske tankanlegg på Sola for å bygge nye på Rygge, vil være meningsløst og ikke fremme forsvarssaken verken i Norge eller i NATO.

Christine Sagen Helgø
Ordfører i Stavanger

Stanley Wirak
Ordfører i Sandnes

Ole Ueland
Ordfører i Sola

Solveig Ege Tengedal
Fylkesordfører i Rogaland

